4-a Jaro. N-o 158 APERAS SEMAJNE 13. Oktobro 1927

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanty | SIDEJO de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

La Martiroj de Tolpuddle[1]

Tolpuddle, malgranda vilaĝo en provinco Dorsetshire (Dorsetŝir), Sud-Anglio, kuŝas malproksime de la moderna urbo Bournemouth je 40 km. Ĝi estos por ĉiam pilgrimloko de metiunuiĝanoj britiaj, ĉar la juĝa ekzamenado kaj ekzilo de ses tiuvilaĝaj laboristoj estas la plej bone konata epizodo en la frua historio de metiunuiĝismo.

Krom se la leĝo permesas la starigon de metiunuiĝoj ilia stariĝo estas neebla, nepraktikebla.

Antaŭ la jaro 1824, la leĝo de Anglio plej certe ne permesis; male, ĝi estis sovaĝe formulita kaj plej efike administrata por malpermesi.

Devigaj servadoj al baronoj kaj sinjoroj estas ĉesigitaj en Anglio ĉirkaŭ la mezo de la XV-a jarcento, kaj la plimulto el la angla popolo estis leĝe libera (esceptante kombinadon por pligrandigi salajron) sin disponi laŭ sia plaĉo.

Por ke metiunuiĝoj povu ekzistadi, necesas ke la publika opinio ne estu malfavora. De la XV-a ĝis la fino de la XVIII-a jarcento en ĉi lando la publiksento estis decide kontraŭema. Ne estis ĝis 1824, ke tiu ĉi sinteno ŝanĝiĝis sufiĉe por ebligi la forigon de la Asociaj Leĝoj kaj la ekzistadon de metiunuiĝoj. Eĉ post tiam bezoniĝis la pluaj aktoj de jaroj 1859, 1871, 1875 kaj 1876 por leĝe asekuri la emancipon intencitan de la iniciatantoj de la akto de 1824. (Kaj nun vidu pri nova leĝo n-o 137 de "S-ulo", paĝo 3.)

La unuaj gvidantoj renkontis grandajn malfacilaĵojn. La registaroj timis ilin, la dungantoj malamegis ilin, la laboristoj mem dubis pri ili. Ili devis konvinki la registarojn kaj parlamentanojn, ke la metiunuiĝo celis kontraŭbatali subprememan postuladon ekonomian, kaj ne por fordetrui la komercon nek por renversi la ŝtaton.

Ili devis perforte devigi aŭ flatfavorigi multajn mastrojn, ili devis konvinki la laboristojn pri sia honesta intenco kaj pri sia kapableco konstrui la metiunuiĝojn, kiujn ili proponis.

La sociaj malbonaĵoj de ĉi epoko estas priskribitaj en pamfleto de E. G. Wakefield, M. P. (*m*embro de *p*arlamento), 1830, jene: —

"Anglia agronomia laboristo kaj anglia publiksubtenato — ĉi vortoj estas sinonimaj. Lia patro estis publiksubtenato kaj la patrinlakto enhavis nenian nutrecon. De sia plej frua infaneco li ankoraŭ ricevis malbonan nutraĵon, kaj nur duone sufiĉan por kvietigi sian malsaton, kaj eĉ nun ankoraŭ li suferadas la dolorojn de ne kontentigata malsatado preskaŭ la tutan tempon dum kiu li ne dormas... Lia mizerega ekzistado estas mallonga; reŭmatismo kaj astmo kondukas lin al la malriĉulejo, kie li enspiros sian lastan spiraĵon sen unusola dolĉa rememoro, kaj lasos lokon por plua malfeliĉegulo vivi kaj morti en tiu sama maniero kiel li."

Jen tiaj kondiĉoj instigis aŭ devigis la starigon de la unua unuiĝo de agronomiaj laboristoj ĉe Tolpuddle en 1833.

La laboristoj en la provinco Dorsetŝir tiutempe ricevadis salajron de 7 ŝilingoj semajne. Ili sciiĝis ke, en aliaj distriktoj oni pagas 10 ŝil. semajne. Do ili aranĝis kunvenon kun la mastroj en la ĉeesto de la pastro kaj faris interkonsenton por ricevi 10 ŝil. semajne.

La farmistoj ne honoris la kontrakton, sed malplialtigis la salajron ĝis 8 ŝil. semajne. Oni petis la laboristojn, ke ili iru al la Provinca Halo, kaj tie la magistratano informis ilin, ke ili devas labori rekompence tiom, kiom plaĉus al iliaj mastroj. Tiu ĉi averto sekviĝis per malplialtigo ĝis 7 ŝil. semajne, kaj per minaco, ke baldaŭ ili ricevus nur 6 ŝil.

Tiam diras George Loveless (Ĝorĝ Lovles), la ĉefo de la ses martiroj, "La laboristoj interkonsiliĝis kion fari, ĉar ili sciis, ke estis neeble subteni honeste la vivon per tiaj rimedoj. Mi vidis, diversokaze, raportojn pri metiaj Societoj; mi informis ilin pri tio ĉi kaj ili volonte konsentis starigi helpan societon inter la laboristoj, jam sufiĉe kompreninte, ke estus vane atendi rebonigon flanke de mastroj, magistrato, aŭ pastroj. Mi enketis ĉe konato kiel havigi informon por procedi, kaj mallonge pli poste, du

[1]) elp. Tolpudel.

delegitoj de metia Societo nin vizitis, starigis helpan Societon inter la laboristoj kaj klarigis al ni kiel daŭrigi."

La laboristoj en Tolpuddle alprenis regulojn kaj ritojn tradiciajn, komplikan aniĝceremonion kun ĵurpromesoj pri sekreteco ktp. Ke ili havis nenian intencon agi kontraŭ la reĝo aŭ lia regno estas klare el la 23-a regulo: —

"Ke la celo de la societo neniam povos esti pli rapide atingata per ia ago aŭ agoj perfortaj, sed, kontraŭe, ĉiaj tiaj okazoj necese emos malhelpi kaj detrui la societon mem. Tiu ĉi Societo, tial, ne aprobos ian perfortadon kontraŭ la Leĝo." (Daŭrigota.)

Muzeo en la ĉambroj de Lenin

La 16-an de aprilo en Smolny, en la ĉambroj, kie dum la Oktobra Revolucio kaj poste, ĝis transloĝiĝo Moskvon de la registaro, loĝis Lenin, oni inaŭguris la fakon de Muzeo de la Revolucio. Oni faris ĉion, por prezenti la loĝejon de Lenin en ĝia pli frua aspekto. La laboron direktis diversaj K-doj, kiuj multfoje renkontadis K-don Lenin kaj bone sciis lian loĝejon.

En la enirejo, kie staris vestŝranko kaj kie antaŭe oni lavis sin, nun estas farita anguleto de la Muzeo de Revolucio. Oni kolektis ĉi tie multon, kio estas kunligita kun la unuaj tagoj de Oktobro. La vico de valoraj fotografaĵoj kaj bildoj: Tutrusia konferenco de "fabzavkomoj" (fabrik-komitatoj de laboristoj) antaŭ unu semajno ĝis la revolucio). Okupo de la Vintra Palaco. Okupo de la telefonstacio. Taĉmentoj de Ruĝagvardianoj. La kanonoj ĉe la eniro en Smolny. Batalo kun Blankgvardianoj. Kabineto de Lenin. Amaskunveno sur la Jakorna placo en Kronŝtadt. La unuaj flugfolioj de Milit-Revolucia komitato.

La loĝejo mem de Lenin per si prezentas malgrandan helan ĉambron kun alta plafono. Tra la fenestro estas vidata katedralo de Smolny, kie ĝis la Revolucio preĝis lernantinoj de Smolny (ĝis la Revolucio Smolny estis la supera lernejo por nobelulinoj). La ĉambro estas dividita je du partoj. Post baraĵo estas du mallarĝaj litoj, pornokta tableto kaj malgranda ŝranko. Estas tiom malmulte da loko tie, ke du personoj apenaŭ povus disiĝi. La dua parto de la ĉambro estas pli vasta, ĝi estis io meza inter kabineto kaj akceptejo. Apud la muroj staras sufiĉe "elturmentita" apogseĝo kaj du tre malnovaj seĝoj. Ĉe la muro staras ankaŭ virina tableto, kiu restis, evidente, de unu el t. n. "klasdamoj", kiu okupis tiun ĉi ĉambron. Tie loĝis kun sia edzino kaj laboregis dum la multfamaj tagoj de la Oktobra Revolucio ĝia genia gvidanto.

Miloj da ekskursantoj vizitis la ĉambrojn de Iljiĉ Lenin. Post ili restis centoj da skribaĵoj en ĉiuj lingvoj. Rusoj, ukrainoj, turkmenoj, kukĉoj (nomadoj en nord-orienta Siberio), latvoj, svedoj, angloj, ĉinoj, japanoj, — ili ĉiuj kunportis kun si por la tuta vivo la memoron pri la simpleco kaj nepostulemo de la Lenina loĝejo. La skribaĵoj tre elokvente parolas pri tio.

Sur la tablo la lasta skribaĵo estas datumita per la 10-a aprilo 1927 — ĝi estas postsigno de la lernantoj-surdmutuloj de la lernejo je la nomo de K-do Frunze.

P. Kirjuŝin.

Ĝenerala klasorganizado de la laboristoj en Hispanio

De kiam okazis la lasta persekutado en Barcelono, la labororganizoj estas preskaŭ tute detruitaj. Tiu persekutado estis okazigata de la sanga generalo *Martinez Anido,* nun ministro por Interno, kaj de la ne malpli sovaĝa barcelona policestro *Arlegui,* hodiaŭ jam mortinta kaŭze de kormalsano pro siaj krimoj. Kruelaj estis tiuj tagoj dum kiuj la laborista sango, la plej konscia, trakuris la barcelonajn stratojn kaj ceteron en Hispanio.

Eble granda estis la surprizo de la tutmonda Laboristaro, kiu sekvis kun sufiĉa intereso la vojiron de la hispaniaj laboristoj, kiam ĝi konstatis tiun amasan forlason flanke de sindikatiĝintaj laboruloj; la timiga *batalilo,* nome Konfederacio Nacia de la Laboro (CNT), baldaŭ fariĝis tre malforta kompare ĝian antaŭan venkoplenan epokon.

Kio motivigis tiun katastrofon?

La ekonomi- kaj moral-bataloj, kiujn oni ĉiutage faris, kiel ankaŭ la reciprokaj malamoj inter gvidantoj meze de CNT, kaŭzis, ke mankinte tiuj centoj da laboristoj hontege mortigitaj, kaj la restantaj malmultaj aktivaj kaj inteligentaj K-doj vidante sin devigataj foriri ankaŭ el la batalejo, la persekutado senkompate daŭris, ĉar oni aplikis al ili la forkurleĝon, ebligis, ke la popolamaso troviĝu sen gvidantoj kaj tiam ĝi forlasis la batalejon kaj batalilon.

La suprecitita persekutado forportis el niaj vicoj la plej sindonemajn, aktivajn kaj inteligentajn K-dojn, kiel ekzemple Layret, Segui, Boal, Vandellós, Menacho, Canela, Orchs ktp.; ni povus citi kelkcentojn, ĉiuj estis viktimoj de la kapitalismo, klerikularo kaj militistoj de Hispanio.

Dum la venkoplena sindikatperiodo oni devis solvi kelkajn konfliktojn, fini kelkajn luktojn; sed ne estante sufiĉe preparitaj la laboristoj, mankante al ni kapablon por solvi ilin energie, ne atentante la penojn kaj suferojn, ni estis devigataj cedi, kaj memkompreneble, en la nekonscia popolamaso, tiuj malvenkoj malutilis multege la moralajn kaj materialajn fortojn de la CNT.

Kiam la laboristorganizoj estis vere detruitaj, ekaperis la politikpovo de militistoj.

Ja ĉiuj laboristoj el la tutmondo konsciis, kian registaron la malfeliĉa Laborularo hispana devas elporti. La Direktorio estas prezidata de *Primo de Rivera* (akvo-trinkemulo, laŭ liaj propraj vortoj) kaj de la sangega *M. Anido.*

Kelkfoje la Direktorio povis solvi la egan mizeron hispanian, sed nur fiaskojn ĝi atingis pro sia malkapablo. Tamen ĝi helpata kaj konsilata de la granda kapitalistaro kaj monaĥoj, ĉiam plej energie kaj kruele pritraktis gelaboristojn.

La burĝaro dank' al la nova registaro iom post iom forprenis la almilitaĵojn, kiuj sange estis gajnataj de laboruloj.

Nur celante sian apartan egoismon, la burĝaro studis lastatempe manieron por findetrui du pecojn el la antaŭe potencega CNT kaj samtempe laŭleĝe forrabi la okhoran labortagon, kaj havis la *sorton* ricevi la *baton* la teksista kaj fabrika industrio.

La 13. 7. 27 antaŭ la enirejoj de la fabrikoj aperis matene je la 8-a h. afiŝo sur kiu oni legis: "La mastroj kaj la laboristoj interkonsentis plilongigi la labordaŭron por malkrizigi ĉi industrion". Sed, kiuj estis tiuj laboristoj, kiuj tion interkonsentis? Ili ekzistis nur en la imago de la mastroj. Leginte tion atente la laboristinoj, subita ekribelo eliris el ĉiuj tiuj simplaj koroj, kaj unuanime *ĉiuj kaj ĉie* kuraĝe strikis tuj. Preparitaj estis ĝendarmaro kaj policanaro por "frapi" la ekspluatatojn "senkonsidere". Unu tagon post la alia daŭris la striko kun grandaj malfacilaĵoj registaraj, burĝaj, policaj kaj laboristinaj; la ĵurnaloj nur povis citi notojn de provincestro kaj mastroj, kiuj notoj nur celis malorientigi la strikantojn kaj ĝeneralan opinion.

Post oktaga striko la provincestro publikigis en ĵurnalo barcelona noton, kiu tekstis:

"Finiĝis la striko"

"Mi finigas la strikon. La proksiman lundon ĉiuj devos labori $9\frac{1}{2}$ horojn. Severege estos punataj tiuj, kiuj provos malhelpi la eniradon en fabrikoj.

La Provincestro, Milans del Bosch."

Sed neniu obeis tiun ordonon, kiu eble estis sugestita de *Martinez Anido,* veninta Barcelonon ekspresе por solvi la aferon kune kun la ĉefmastro teksista, *Grafo Sert.*

Fine, post senĉesaj minacoj ĉiaspecaj, dum kiuj la strikantinoj kuraĝe atakis monaĥinojn, kiuj intencis ekfunkciigi maŝinaron, finiĝis la striko post venkego de la laboristinoj, t. e. denove labori ok horojn tage, kiel antaŭe.

Nenecese estas diri, ke la registaro, burĝaro kaj ĝenerale ĉiu persono ege surpriziĝis, fakte konstatante, ke mal-

graŭ la mizero, la neleĝa organizado kaj aliaj kaŭzoj, la spirito ribelema ne malaperis, sed ĝi nun ekzistas tiel potenca, kiel iam. Kaj ni rimarku, ke la venkego estas pli rimarkinda, pli ŝatinda, kiam rilatas la virinan aferon, ĉar ĉiuj montris al la homoj la vojiron, kiun ĉi-tiuj devos sekvi, se estas atakataj de ekspluatantoj.

Ni salutas tutkore la K-dinojn, kiuj, per tiu duonmonata striko venkiga, donis al ni sian ekzemplon...

Pala Grugell (7389).

La testamento de Sun-Jat-Sen

Kvankam la testamento de Sun-Jat-Sen estas jam sufiĉe konata per la nacilingva gazetaro, ni tamen publikigas la sekvantan parton, kiun sendis al ni juna ĉinia K-do, por kuraĝigi lin. Ni preferus ricevi artikolon pri la ĉinaj moroj, kutimoj, vivado ktp. kaj esperas, ke nia K-do sendos ankaŭ ion similan por niaj legantoj. Red.

Sun-Jat-Sen, la ĉefo de Gomintan kaj samtempe la gvidisto de monda revolucio, naskiĝis en la jaro 1866 en la provinco Kvangtung, kun sincera bedaŭro pri lia morto, la ĉinoj havas la deziron sekvi konforme je lia profetaĵo la vojon al heligo kaj prosperigo por kiel filo de vilaĝano. Kiam li havis la aĝon de 12 jaroj, li estis edukata en Ameriko. Tiam pleniĝis lia cerbo per revoluciaj pensoj, kiuj igis lin senti por Ĉinio la bezonon renversi la dinastion Ĉin, por fondi novan Ĉinion kun novaj popoloj. En sia vivo li ne sole celis akiri por Ĉinio liberecon kaj egalecon, sed ankaŭ por la tutmondaj malfortaj nacioj kaj la klasoj subpremataj. Malfeliĉe li mortis la 12-an de marto 1925. Nuntempe, la estonteco de Ĉinio, esperante iutage doni novan civilizacion al la mondo. La sekvantan testamenton li kun larmoj emociaj lasis al siaj K-doj, kiam li sentis, ke nelonge vivus li. Pro tio, ke ĝi nian atentigon indas, mi decidis ĝin traduki en esperanto, por prezenti al la legantaro de "S-ulo".

K. K. J. (Kanton).

En la pasintaj kvardek jaroj mi mem okupis min pri "Nacia Revolucio", celante akiri por Ĉinio liberecon kaj egalecon. Kun sperto dum kvardek jaroj, mi jam bone scias ke, por atingi tiun ĉi

Sun-Jat-Sen

celon, unue ni devas veki la popolamason, kaj unuigi la tutmondajn naciojn, kiuj faras kun ni egalan kontrakton, kunbatalante ĝis la venko.

Ĝis nun la "Nacia Revolucio" ankoraŭ ne sukcesas, tial ke ĉiuj miaj K-doj estas devigataj klopodi daŭrigi laŭ miaj verkoj: "La projekto de ŝtatkonstruo", "La principo de ŝtatkonstruo", "La tripartaj popolaj doktrinoj", kaj la manifesto de unuafoje tutlanda reprezentanta kunveno, por akiri la fruktodonan efikon. Nuntempe mi pretendas kunvenigi la popolan kongreson kaj nuligi la maljustan kontrakton, miaj K-doj nepre devas akceli miajn opiniojn per la plej mallonga tempo mi restas sincere al vi."

Faktoj kaj komentoj

Fremdaj eldonaĵoj en Francio

Respondante al demando de senatano Courtier (Kurtie), la ministro por internaj aferoj en Francio deklaris, ke en Francio aperas jare 177 libroj en fremdaj lingvoj, dividitaj jene: itala 30, angla 24, rusa 21, hispana 19, germana 18, pola 14, ukraina 8, esperanto 7 ktp.

Laŭ statistiko en Francio estas publikigataj 167 ĵurnaloj kaj revuoj en fremdaj lingvoj. El ili 30 en itala, 24 en angla, 21 en rusa, 18 en germana, 15 en hispana, 14 en pola, 8 en armena, 7 en esperanto, 4 en hungara, 3 en hebrea, 3 en greka, 2 en araba, po 1 en irlanda, gruza, ĉeĥa, rumana, serba.

Do en ambaŭ vicoj esperanto okupas la OKAN lokon!

La libro-produktado de Eŭropo

La "Droit d' Auteur", oficiala organo de la unuiĝo por defendo de literaturaj kaj artaj produktaĵoj, komunikas:

En la libro-produktado de l' mondo gvidas ree Germanio per plej grandaj ciferoj. Dum la pasinta jaro aperis 23 082 libroj, kio, komparante la produkton de la antaŭa jaro, signifas 8513 librojn da pliiĝo. La nombro de libroj eldonitaj en Francio estas 14 943, t. e. per 5540 pli da libroj, ol dum la antaŭa jaro. En Rusio kaj Hispanio duobliĝis, en Italio de 6321 malpliiĝis je 5804 la nombro de eldonitaj libroj. *En la okcidenteŭropaj landoj la literaturo de dialektoj pereas malrapide.* Kontraŭ la pluraj temoj, precipe kontraŭ teknika kaj pedagogia, malkreskas la nombro de metafizikaj, filozofiaj, la orientaj kaj ĝeneralaj filologiaj eldonaĵoj. Kaj en Esperantio?

Patriotismo — Internaciismo — Sennaciismo

(Daŭrigo unua)

I. LA PATRIOTISMO ESTAS RELIGIO

Deveno de la patriotismo

Por havi ĝustan komprenon pri patriotismo, necesas unue ekrigardeti sur la historion. Tie ni konstatos, ke la ideologia enhavo de tiu vorto tre variis laŭ pasado de jarcentoj. Sed ni ankaŭ konstatos, ke restas en ĝi io konstanta: ĝia mistika, religia karaktero. La kulto de la primitivulo por sia totemo[1]) kaj tiu de la nuntempa patrioto por sia nacia standardo estas esence samaj.

En la nuna stato de la etnografia, sociologia kaj historia sciencoj estas neeble havi tute certajn sciojn pri la unuaj homaj grupiĝoj. Hipotezas scienculoj — certecon ne liveras.

En sia fama *Parolado pri deveno kaj fundamentoj de la Malegaleco inter la homoj*, J. J. Rousseau (Rusó) diras, ke la plej antikva kaj natura homa societo estis la familio, sub la formo laŭ kiu ĝi ekzistas ankoraŭ nuntempe.

La historiisto Fustel de Coulanges (Kulanĵ) en sia verko *La Antikva Civito* ankaŭ prezentas la familion kiel la unuan socian ĉelon. Sed li jam parolas pri familio iom pli larĝa ol la moderna; ĝi entenas servistojn kaj klientojn[2]). Laŭ tiu sama aŭtoro la sentoj de la primitiva homo estis unue limigitaj je la amo de la patro por la infanoj, de la fratoj por la aliaj, de la filoj por la gepatroj. Ekzistis nur familia amo. Poste la fila amo postvivis la morton de la patro, ĝi memoris pri liaj heroaĵoj kaj baldaŭ la mortinta heroo fariĝis ia dio.

La kulto por la praŭloj konsistigis la unuan religion; la unuaj temploj estis tomboj, kie, laŭ la tiutempa[3]) kredo vivis la animo de la mortintoj.

Komence la ideo pri patrio kuniĝas kun tiu unua religio. Ĝi unuigas, en la saman kulton, la grundon, kiu entenas la kadavrojn de la praŭloj (latine: *terra patria),* la memoron pri iliaj heroaĵoj, kaj la familipatron (Pater familias), kiu estas samtempe militestro, juĝisto kaj pastro.

Laŭ Fustel de Coulanges la primitiva homaro konsistis el aro da neintermiksEblaj familioj, grupiĝintaj ĉirkaŭ siaj hejmaj dioj. Poste la samrasaj familioj interligiĝos por sin defendi aŭ batali kontraŭ la komunaj malamikoj. El la praŭlo, la nomdona (greke: *eponyme)* heroo, ili faros novan religian ligilon por pli vasta grupiĝo, kiun oni nomas gento (lat: *gens).* La gentoj ankaŭ kuniĝos kaj konsistigos kuriojn (*fratrioj,* ĉe la grekoj). Pli poste tiuj kurioj ankaŭ interligiĝos kaj tiam aperos la triboj. Ne haltas tie la evoluo: triboj federaciiĝas kaj tiel estiĝas nacioj.

Ĉe la unua ŝtupo (la familio) de tiu proceso (procesus) la tuta komuna riĉaĵo apartenas al la patro; ĉe la lasta stadio, la nacio simile apartenas al la reĝo, kiu reprezentas dion sur la tero, se li mem ne estas dio, kiel la faraonoj, la cezaroj, aŭ ankoraŭ nun la imperiestro de Japanio. (Pluo sekvos) *E. Lanty.*

[1]) Pli poste la senco de tiu vorto estos detale klarigata; nun sufiĉas scii, ke la totemo estas ĉu viva, ĉu senviva estaĵo (kutime besto aŭ planto), kiun la primitivuloj konsideris kiel la praulon de la grupo.

[2]) Ĉi tiun vorton necesas kompreni laŭ ĝia latina senco. La kliento (cliens) estis plebano, sub la patroneco de iu patricio (romana nobelo). Ĉi lasta devis protekti sian klienton kvazaŭ patro protektas sian infanon.

[3]) Hodiaŭ oni povas ankoraŭ konstati similan kulton por mortintoj per la maŭzoleoj konstruitaj por honori ilin.

SENNACIULA STUDENTA PAĜO

SUB LA KONTROLO DE STUDENTA FAKO, ORGANIZITA ĈE JUNULARA SEKCIO DE SAT

De la Redakcio

Ni ĝis nun ne ricevis la materialon pri Studentsekcikunveno dum nia VII-a SAT-Kongreso, pro tio en ĉi-numero ni nenion presas el ĉi materialo. Ĝi aperos en la sekvonta SSP.

Okaze de la komenco de Studenta lernjaro, ni esperas ricevi de K-doj materialojn por SSP. Same ni esperas pri la plivigligo de laboro inter Studentaro.

Materialon sendu al Dim. Snejko aŭ al K-do H. Muravkin (Berlin).

STUDENTARO EN HISPANIO

Kion skribi pri la studentaro nialanda? 98% el ĝi estas simplaj birdegoj pro la malpli preparita restanta birdaro. Ili heredas, ... heredas la sangon, la ŝviton, de "malplifeliĉuloj" al amataj pli altaj filoj, sed preparante, kiel povas por ke ili fariĝu aŭ restu kiel la venkanta gepatraro, kiu per la vortoj "studo", "studento", "justeco" —, "rajto al proprajo", kaj eluzado de la fortoj al similuloj, por ke ili "ne mortu de malsato", "interŝanĝo simpla", ili laboras, oni donas monon al ili, "publikordo", "patriotismo", "nia amata saĝularo", ... diboĉeme, nepropenseme la idoj afekte, fanfaroneme kiel studentoj, kiaj estas nur komediantoj, kaj poste por daŭrigi la gepatran tiranecon. Certe por tio ili studas. Studas 98% el la tuta studentaro. Studas por ke la postenoj ne vaku. "Por servi al popolo". Ili "laboras" ĉe iu el multaj sportejoj faŝistejoj-katolikaj. Ili estas la pli alta nivelo! Ni devas genufleksi por kontentigi ilin, por ne esti tiom altaj.

Nun pri la restintaj *2%*. — Studentoj laboristoj. Ili estas malriĉaj kaj devas ĉiutage peni por la panakiro almenaŭ iometa. Ili sin vidas malhelpataj de la tuta nuna socio, krom la laboro, krom la studado. Kiam studentoj-laboristoj troviĝas en ekzamena periodo tiam ankoraŭ pli oni malpermesas, ke ili kuraĝiĝu ĉar la malakceptoj estas oftegoj. Por antaŭeniri ili bezonas multan obstinecon. Tamen riĉuloj, se ili volas, tuj estas akceptataj por ekzamenoj, ĉar ili studis ĉe profesoroj al kiuj ili pagis multe da mono.

Laborist-studentoj laboras krom en universitatoj ankaŭ en razejoj, kie ili *akiras panon.* En komercejoj, apotekoj kiel hejminstruistoj — ili laboras por havi eblecon studi, ricevante ĉie mokojn pri sia malriĉeco. Studentoj pagas pro siaj studoj de 20 ĝis 50 pesetoj[1]) pro lecionaro kaj nur per la sama monpago oni povas ekzameniĝi 1—2 foje.

Plej multe da malriĉaj studentoj studas por fariĝi instruistoj, komercistoj, teknikistoj, meĥanikistoj, agronomoj, kelkaj pro filozofio.

Tre malgranda estas la nombro de studentoj ĉe la aliaj pli multekostaj "karieroj" — arkitektoj, inĝenieroj, kuracistoj, juristoj kaj aliaj sciencistoj pli puraj aŭ spekulaciaj.

Universitatoj nenion donas al studentoj. Post la fino de studado ili estas tiom malspertaj, ke ili taŭgas por nenio. Kaj ili vagadas serĉante laboron.

La spirito de studento estas ne prizorga, foje egoista, sed ofte kun granda solidareco. La sindikatstudentoj disvastigas inter studentaro revoluciliteraturon. Ili disvastigus eĉ foliojn, broŝurojn dum amaskunvenoj — sed en nia lando oni riskas, ke iu blovos al orelo de polico...

Ĉiu SAT-studento penu por amikiĝi kun alilandaj studentoj. Disvastigu espon inter studentaro por praktika uzado, intersanĝado de libroj ktp. Ĉiu studento helpu al studentsekcio. *(357.)*

De la redakcio. Ĉi supre presita artikolo nin ne kontentigas. Ni atendas ***konkretajn priskribojn*** pri la vivo de laborista studentaro en Hispanio. Kiel studentoj-laboristoj studas en universitatoj, kiom da horoj ili studas tie, rilato al ili flanke de profesoroj kaj riĉstudentaro, kiel vivas studento, lia buĝeto, lia tago? Jen tiuj priskriboj estas pli taŭgaj por ni.

"KOMUNISTAJ UNIVERSITATOJ"

(Pri Blankrusia Kom. Universitato)

De la Redakcio. Ni enpresas ĉi artikolon responde al kelkaj petoj el Anglio, Germanio kaj Francio, priskribi ĉi novan tipon de lernejoj en USSR. Ni kun plezuro enpresos ankaŭ la artikolojn pri la superaj lernejoj de aliaj partioj. Ni bezonas artikolon pri la vivo kaj laboro de anglaj kolegioj. Kiu verkos ĉi artikolon?...

Studentoj de komunistaj universitatoj

En Sovetio ekzistas la tipo de novaj superaj lernejoj — tiel nomitaj komunistaj universitatoj. Ĉi universitatoj celas prepari bonajn partianojn por la revolucia, profesia, soveta kaj partia laboro. La universitatoj estas starigitaj konforme al la propono de X-a Tutsovetia Partia kongreso de T. K. P. (B.).

Antaŭe funkciis nur tiel nomitaj superaj partilernejoj.

En Soveta Blankrusio la komunista universitato estis malfermita en 1925. Ĉi universitato havas nomon de Lenin. En la universitato studas la partianoj — precipe laboristoj, kiuj aktive partoprenis laboron en revolucia batalo, en la civita batalo, estis sur frontoj. Ĉi laboristoj aŭ kamparanoj venas en universitaton de maŝinoj aŭ plugiloj, por 4-jara edukiĝo, por ricevi necesajn sciojn — por poste povi partopreni jam gvidadon en la revolucia batalo — revolucia socialista konstruado. Dum la studado studento ricevas subvencion, komunloĝejon kaj samon havas lia familio.

La vivo en la universitatoj komenciĝas je la 7-a matene.

Post la matenmanĝo ĉiuj eklaboras en la kabinetoj, laborejoj. Studtago daŭras ĝis la 4-a. Poste tagmanĝo. Je la 6-a komenciĝas praktika laboro de studentoj en fabrikoj, komunist- aŭ komjunulĉeloj, rondetoj, ktp. Ili gvidas rondetojn, kaj ankaŭ ĉiu studento laboras en fabrika ĉelo. Studentoj ankaŭ memedukas sin en diversaj rondetoj, ili lernas literaturon, havas sport-, dam-, ŝaklud-rondetojn.

MINSK. Blankrusia Komunista Universitato je la nomo de Lenin.

Dum la vintra kaj somera ferioj studentoj disveturas en vilaĝojn, kie ili laboras en parti-, profesi-, kultur-, sovet-organizoj. Ĉiuj studentoj vivas en komunloĝejoj. Ili mem purigas ĉambrojn, lavas plankojn ktp. Sabato estas tago de purigo. Ĉe oni purigas

Je la 7-a okazas la gimnastikleciono, poste ripozo kaj je la 9-a matenmanĝo. ĉambrojn kaj fine mem baniĝas en propra universitata banejo. Antaŭ nelonge 44 K-doj finis universitaton, kaj post monata ripozo, revenos en fabrikojn kaj oficejojn de kie ili venis. Kaj nun kun ricevitaj scioj — Leninismaj — ili iras efektivigadi la instruon kaj testamentojn de K. Marks kaj Lenin — por baldaŭa triumfo de tutmonda Revolucio.

Komunistaj universitatoj estas novaj postrevoluciaj formoj de supera lernejo. Ili troviĝas en grandaj urboj de Sovetio. Blankrusio havas nur unu kom-universitaton — universitaton je la nomo de Lenin.

Kaj pli ol 250 leninist-studentoj lernas tie.

Boris Kuĉur.

TRA STUDENTIO

Delegitaro de Amerika Studentaro faris studvojaĝon tra Sovetio, kie ĝi konatiĝis kun la vivo kaj laboro de Sovetiaj studentoj.

La delegitaro vizitis Rostov-Don, Moskvon, Leningradon k. aliajn urbojn.

En nuna jaro en la superaj lernejoj de USSR estas akceptitaj pli ol 200 miloj

[1]) 0,10 sv. fr. = 0,12½ hisp. pes. = 0,02 us. dol.

TRA ESPERANTIO

EL LA ADMINISTREJO

Stato de la membraro fine de septembro 1927

Landoj	Membroj	Landoj	Membroj
Alĝerio	11	Jugoslavio	66
Argentino	17	Kanado	5
Aŭstralio	2	Latvio	32
Aŭstrio	274	Litovio	31
Belgio	113	Maroko	1
Brazilio	2	Nederlando	72
Britio	208	Norvegio	28
Bulgario	41	Nov-Zelando	1
Ĉeĥoslovakio	184	Persio	—
Ĉinio	20	Polio	57
Dancigo	7	Portugalio	15
Danio	—	Port. Afriko	1
Estonio	17	Rumanio	5
Finnlando	43	Saarlando	1
Francio	327	Sovetio	2101
Germanio	1617	Sud-Afriko	3
Grekio	1	Svedio	53
Hispanio	97	Svisio	26
Hungario	38	Tunizio	1
Islando	1	Turkio	4
Italio	4	Urugvajo	2
Japanio	29	Usono	28

Sume: 5586 membroj

K-doj, ankoraŭ tri monatoj kaj la malnova jaro estos pasinta. La supra tabelo montras al ni la staton de nia membraro en la fino de septembro. Ni ne kredas, ke la membrostato ankoraŭ multe pligrandiĝos en tiu ĉi jaro, sed tion ni eĉ ne deziras, ĉar la provizo de nia 1927-a Jarlibro estas elĉerpita. Tamen ni jam nun komencu nian varbadon por la jaro 1928 kaj se ĉiu K-do kaj K-dino faros sian devon, almenaŭ varbi unu novan membron por la venonta jaro, ni ne dubas, ke nia 1928-a Jarlibro enhavos statistikon kun membrostato de 10 000. Do, ni ne perdu tempon kaj jam nun koncentrigu nian tutan forton al la varbado. Ĝuste en aŭtuno dum la longaj vesperoj niaj laborfratoj kaj fratinoj serĉas spiritan distrilon kaj jen esperanto estas la plej bona amiko dum tiuj enuigaj horoj. La plej bona servo, kiun vi povas fari al via Asocio, al la amata SAT, kiel multaj diras, estas la anigo de novaj membroj.

Sed ankaŭ al niaj malnovaj membroj ni devas turni nin kun la peto, jam nun renovigi la membrecon por la jaro 1928. Ni intencas eldoni nian Jarlibron almenaŭ dum marto 1928, kaj se ĉiu membro estas akurata ni facile povos fari tion. Pro tio necesas, ke jam nun oni sendu la kotizon por la venonta jaro al la Adm. de SAT. Krom tio la samurbanoj devas atentigi unu la alian pri la renovigo de la kotizo. La adresojn vi facile trovas en la Jarlibro. Per tiu procedo neniu K-do povas diri, ke li forgesis tion. K-doj vi konsideru, ke esperanto nur havas valoron, se vi organiziĝas en la kadro de SAT kaj per tio aplikas la lernitan lingvon mondskale.

Demandilo: Kun la lasta Jarlibro SAT dissendis demandilojn por kompletigi nian Jarlibron venontan. Bedaŭrinde, ne ĉiu aktiva membro atentis tiun fakton kaj ĝis nun nur malgranda parto plenumis tiun demandilon kaj resendis ĝin. Estus tre dezirinde, ke ĉiu membro sendu sian demandilon al la Administracio, jam pro tio, ĉar ni bezonas la diversajn enketojn pro statistikaj celoj. Kompreneble, se la koncerna membro deziras, ke ni nenion publikigu en la Jarlibro, ni certe obeus al lia deziro. — Necesas atentigi kelkajn K-dojn pri unu afero. Opaj K-doj kredis verŝajne, ke la demandil-afero estas bona afero kaj tiel ni povas presigi niajn dezirojn rilate korespondadon. Ne, ne K-doj, tion ni ne povas fari! Se iu volas korespondadi pri la plej diversaj aferoj kaj ajoj, tiu devas uzi la "Korespond-fakon" en "S-ulo". En la Jarlibro sub la adreso ni nur plej koncize notas la diversajn punktojn. La Jarlibro-buĝeto ne permesas al ni fari flankensaldojn.

Pri Sektorkonferencoj (Subkongresoj) de SAT

La tagoj de SAT-kongresoj estas belaj, entuziasmigaj kaj neforgeseblaj. Kiu neas tion? Mi kredas neniu. Estas fakto, ke tiaj internaciaj renkontoj estas eĉ ĉefaĵo en nia movado. Pri tio neniu dubas, kaj aliaj Gek-doj jam ofte kaj multe parolis kaj skribis pri tio. Sed kiu ne jam bedaŭris, ke la plej multaj aktivuloj ne povas partopreni... ĉar mankas mono kaj eventuale ankaŭ tempo. Ni scias ke ni nun ne ankaŭ povas aliigi tion, ĉar ni ĉiuj ja nur estas proletoj kiuj eĉ ne perlaboras tiom, kiom ni bezonas por la nutrado.

Ĉu la sektorkonferencoj solvos ĉi aferon? Pri tio nun temas. En "S-ulo" n-o 67 jam estas skribita pri tio artikolo. La proponoj de la skribinto estas ĉiukaze subtenendaj. Dum festotagoj (du-aŭ tritagaj) estu aranĝotaj tiaj konferencoj. Sufiĉe frue kaj bone per organiza komitato aranĝataj, tiaj kunvenoj havos efikon propagandcele kaj ankaŭ interne de nia asocio. (Se ĝi ankaŭ ne havas la samajn gravajn taskojn kaj rajtojn kiel mondkongreso, tamen *ili estu oficialaj.*) Mi rekomendas legi la koncernan artikolon.

En Rejnland-Vestfalia regiono okazis jam kelkaj konferencoj, relative bone sukcesintaj (ĉeestantaro de 100—180). Krom unu konferenco, ĉe kiu ĉeestis 2 holandanoj, la okazintaj konferencoj estis vizititaj nur de germanoj. Dum la lasta konferenco en Rheydt (Rejnlando) estis decidite, ke la sekvonta konferenco okazu en Holando. Tien povas veni K-doj el Nederlando, Belgio, Germanio, Francio kaj Anglio. Espereble sukcesos la entrepreno (ĉu ne jam dum pasko 1928?) kaj espereble aliaj sektoroj sekvos. Volonte mi (kaj ankaŭ aliaj) scius la opinion de aliaj Gek-doj kaj precipe de niaj eminentuloj. Dum la VII-a oni kelkfoje parolis pri "Sektorismo". Kial tro timeme? Ĉu ni ne jam kontentu, malebligante la naciajn limojn?

Do, nia devizo estu: Ni ebligu Sektorkonferencojn, por ke multaj SAT-anoj povu partopreni internaciajn SAT-konferencojn[1]).

Werner Stertzenbach (4567), Essen.

*

da novaj studentoj. En Blankrusian Universitaton venis kelkaj K-doj el najbaraj landoj (Polio, Litovio) por ekzameniĝi en universitato, ĉar tie en sia patrolando ili ne rajtas eniri en supera lernejo. Ili estas aŭ filoj de laboristoj aŭ kamparanoj.

*

INTERŜANĜFAKO

Sovetia ĵurnalo studenta "Ruĝa Studentaro", Moskvo 19, Ul. Gercena 10, interŝanĝas materialon por la ĵurnalo pri la vivo de studentaro ĉiulanda.

Ni deziras ricevi de niaj japanaj K-doj ĉiujn esperantlingvajn medicineldonojn. Kiu povas sendi? Skribu al redaktoro de SSPaĝo.

*

STUDENT-SERVO

Centra Sovetia ĵurnalo "Krasnoje Studenĉestvo" ("Ruĝa Studentaro"), deziras ricevi de SAT-studentaro jenajn materialojn.

1. Materialo pri tio, kiel renkontis via landa studentaro sciigojn pri Oktobra Revolucio;
2. Kiel respegulis Oktobra Revolucio je studenta movado;
3. Ĉu studentaro vialanda preparas sin al Oktobro en sia lando (t. e. Socia Revolucio);
4. Ĉu studentaro vialanda festos la 10-jaran jubileon de Okt. Rev.;
5. Pri studenta movado en via lando.
6. Rakontoj el vivo de studentaro vialanda.

Ĉion sendu aŭ senpere al Redakcio: *Moskvo 19,* Ul. Gercena 10. *Redakcija ĵurnala "Krasnoje Studenĉestvo"* aŭ al *Redaktoro de SSPaĝo (Minsk, poŝtkesto 33).*

*

NIA POŜTO

6725. — Ni notis vian aliĝon. Kunlaboru en SSP.

N-o. — "Tago el vivo de studento" certe estas uzebla materialo por nia paĝo. Sendu ĝin. *Redaktoro de SSP, D. Snejko, Minsk, poŝtkesto 33.*

*

Privat-aj aferoj

En n-o 146 de "S-ulo", K-do *Opi,* la tiu-tempa redaktoro de nia gazeto, opiniis trafe enmeti, sen mia kontrolo, parton el raporto aperinta en *Nederlanda Laborist-Esperantisto.* Estos ja preferinde prisilenti la aferon, ĉar tiu publikigo donis okazon al la "Lab. Esp. Grupo" el Ĝenevo bombardi nin per protesto, kies aperigo rabas spacon en la gazeto...

Almenaŭ la fakto, ke, post la sesjara plensukcesa ekzistado de SAT, "Lab. Esp. Grupo" opinias, ke ĝia tasko estas defendi la gvid-

[1]) En letero aldonita al sia artikolo nia K-do diras: "*Mi supozas, ke la Direkcio de SAT ne ŝatas tiajn konferencojn...*' Necesas do klarigi, ke *principe* ni tute ne havas malŝaton kontraŭ la fakto, ke SAT-anoj el kelkaj lingvo-regionoj kunvenas por diskuti inter si pri kiu ajn temo. Tute male, ni ĝojas pri tio. Sed estas vere, ke ni dubas pri la praktikebleco kaj trafeco de tiaj kunvenoj. Se la sperto, la vivo montros, ke ni eraras, ni volonte ŝanĝos nian opinion.

Rilate la postulon, ke tiuj konferencoj estu "oficialaj", ni konfesas, ke ni ne bone komprenas kion per tio volas diri K-do W. S. Almenaŭ ni konsentas kun li, ke la demando indas esti diskutata. Tial *MALLONGAJ* artikoloj pri la temo estos akceptataj. *E. L.*

anton de la neŭtrala movado, montras al ni klare la necesecon laŭtigi denove nian devizon: *For la neŭtralismon!* *E. L.*

"Kun granda miro, ni legis en "S-ulo" (16. 7. 27) artikolon, en kiu oni riproĉas al D-ro Privat, ke li paroladis france en Nederlando. Ni scias, ke Privat estis letere invitita en Haarlem por paroladi en esperanto al la nacia esperanto-kongreso kaj franclingve ĉe propaganda kunveno por ekstera publiko kaj lernejestraro, komprenantaj tiun lingvon. Tute ne temis pri aristokratoj, escepte por diri, ke la popoloj nun bezonas interkompreniĝi rekte kaj ne plu per aristokratio de intelektuloj sciantaj fremdajn lingvojn. Notu ke tia aristokratio ekzistas ankaŭ ĉe kelkaj laboristaj sekretarioj, kiuj kontraŭbatalas esperanton, ĉar ili timas, ke oni ne plu bezonus iliajn servojn, se ĉiuj lernus la helplingvon.

En la raporto de la lastjara Leningrada Kongreso, p. 6, oni legas, ke D-ro Privat parolis pri "la grandanimeco de la Ligo de Nacioj". Tio estas ridinda malverajo. Li parolis precize pri manko de animo de la Ligo de Nacioj! Tion li ofte skribas en niaj laboristaj gazetoj, kie li regule kunlaboras.

Ni, kiuj konas Privat, kiuj dankas al lia helpo la fondon de nia grupo kaj scias, kiel li laboras kaj kion li faras por la laboristoj kaj por faciligi al ili la lernadon de esperanto, ne povas lasi tiujn bedaŭrindajn atakojn nerefutitaj: ni protestas, ĉar ili estas maljustaj!

Laborista-Esperanto-Grupo, Ĝenevo."

ESPERANTO ĈE LA STENOGRAFOJ

La Internacia Kongreso de Stenografio, okazinta la 4.—8. 8. 27 en Bruselo, post interparolado *en esperanto* kaj resumita traduko en franca lingvo, akceptis unuanime la jenan deziresprimon:

"Por helpi la normalan disvastiĝon de esp-o, estas dezirinde, ke ĉiuj esp-aj organizoj instigu siajn membrojn al lernado de esp-a stenografio, kaj klopodu por starigi en sia medio kernon de esp.-stenografoj."

Pro sia partopreno en la intern. ekspozicio dumkongresa, la Intern. Asocio de Esp. Stenografoj ricevis oran medalon.

*

NIA POŜTO

3632 k. aliaj. — Tekstojn kun anonca karaktero ni ne povas enmeti senpage. Ĉu do vi ne scias, ke "S-ulo" estas la malplej malmultekosta esp. gazeto? Sed ni devas tamen pagi la fakturon de la presejo.

K. K. J., Kanton. — Ni dankas por la tradukajo. Pli bonvena estus Tago el via vivo, kun kiu ni aperigos ankaŭ la senditan vian foton.

7840. — La sendita foto ne taŭgas por kliŝo; sendu alian de vi sola, pli klaran.

5679. — Via alvoko kostas 8.— mk. g.

Ĉerkasi Okrujnoje Profbjuro. — Via alvoko kostas 3.— mk. g. *Adm.*

Ĉe la laboruloj.

Kiom da poŝtistoj en Sovetio scias esperanton?

El enketo, farita de l' Popol-komisario por Poŝtoj kaj Telegrafoj, kaj kiu koncernis ĉirkaŭ ¾ de la fakanoj (92 788 poŝtistoj, telegrafistoj, telefonistoj, radiistoj) ni ekscias, ke esperanton scias la suba kvanto de gelaboristoj:

Nomo de l' poŝta distrikto	Neperfekte konas la lingvon	Flue parolas la lingvon	Sume	El tiu nombro estas da virinoj
Blankrusia	23	10	33	4
Supra-Volga	28	—	28	4
Voronej'a	20	13	33	4
Supra-Kama	6	2	8	1
Orient-Siberia	42	6	48	10
Ekstrem-Orienta	27	2	29	1
Transkaŭkazia	4	3	7	—
Kazakia	12	1	13	2
Moskva	59	6	65	9
Malsupra-Volga	27	3	30	3
Norda	23	2	25	2
Nord-Okcidenta	33	6	39	9
Nord-Kaŭkazia	40	7	47	9
Mez-Azia	13	6	19	3
Siberia	42	2	44	3
Mez-Volga	45	5	50	5
Urala	37	5	42	6
Sud-Okcidenta	17	4	21	2
Suda	34	12	46	7
Moskva ĉefa Poŝtejo	17	5	22	4
Moskva ĉefa Telegrafejo	3	5	8	2
Moskva ĉefa Telefonejo	2	1	3	—
Popola Komisario por P.-T.	12	3	15	3
Tra U. S. S. R.	567	109	676	93

(Laŭ "*Bulteno de PTTR-istoj de U. S. S. R.*" esperantista).

TRA LA MOVADO

(Kroniko)

Belgio. Dum la Intern. Kongreso de Stenografio en *Bruselo*, esp-o estis ne nur akceptita, sed ankaŭ uzita. — **Germanio.** La LEA-grupo Grand-*Stuttgart* sendis skribajon kun subskriboj de la K-doj apartenantaj al la Metallab. Asocio al la Germ. Metallab. Asocio, per kiu ili pruvis la taŭgecon k. valoron de esp-o (En Stuttgart troviĝas la estraro de la G. M. A.). — **Sovetio.** En *Sebastopol* la organizita ĉe gazeto "Majak Komuni" sekcio por internacia korespondado altiris la atenton de vastaj lab. rondoj samkiel de partiaj k. profesiaj organizoj. La gazetoj "Majak Komuni" k. "Ruĝa Nigramarulo" presigis aron da esp. leteroj k. priesp. artikoloj. En la plej grandaj fabrikoj k. kluboj estas organizitaj ĉeloj de esp.-amikoj k. malfermataj esp.-kursoj, por kiuj profkomitatoj asignis specialajn sumojn. La Intersindikata Kongreso de la Sebastopola Regiono en sia *"rezolucio pri laboro de l' Regiona Intersindikata Soveto"* konstatas la utilon k. sukcesojn de l' peresp-a lab. korespondado k. proponas plue akceli la uzadon de esp-o por la "interfabrika" korespondado k. fondon de studrondoj por laboristoj. — En *Kremenĉug* komencis la nova stud-sezono, reekfunkcias la esp.-rondetoj ĉe la Vespera Lab. Lernejo k. Hejmmetiista Klubo "Proleto". — En *Ĉerkassi* Intersindikata konferenco decidis helpi la priesp-an agitadon, malfermi intersindikatajn stud-kursojn k. ekfunkciigi esp.-konsultejon en la ejo de l' Intersind. Soveto. — La Intersindikata kleriga konferenco en *Barnaul* (Siberio) aprobis la proponon organizi priesp-an propagandon k. stud-rondetojn por la distrikta Laboristaro. Ĉe la distriktaj Intersindikata Soveto k. Komitato de IRH ekfunkciis esp.-konsultejoj. Ĉe la 1-a, 2-a, 5-a, 22-a laborlernejoj kaj laborlernejo "Komintern" esp-o estas instruata kiel *programa (deviga)* objekto.

Ĉe la neŭtraluloj.

KIAL ILI NE LERNAS ESPERANTON?!

La fama aer-piloto Levines rifuĝis per la aeroplano "Columbia" el Parizo al Anglio. Post la alveno li rakontis jenon: "La aer-piloto Dronhin, mia akompananto, estas bonega flugisto. Tamen *li ne parolas angle. Mi mem ne komprenas la francan lingvon.* Kio estus, se subite, dum nia flugado trans la oceano, estiĝus danĝera situacio? Ni ambaŭ ne kapablas interkompreniĝi. *Ni ja ne komprenas la lingvon unu de l' alia!* Tia situacio estus "bona teatro" kaj danĝero. Pro tio mi tuj dungos anglan aŭ amerikan aer-piloton". (Laŭ la Berlina "Der Tag").

K-doj, jen ekzemplo okulfrapanta pri nia devizo: *Lernu esperanton!*

(1851-Schweidnitz.)

Unu el la ĉefaj celoj de SAT estas INTERKOMPRENO de ĉiulandanoj.

Koni la eksterajn fakojn, la vivkondiĉojn, salajrojn, ne sufiĉas.

Necesas informiĝi pri la sentoj, pri reciprokaj opinioj.

Tial rakontu viajn vojaĝ- kaj kongresimpresojn kaj sciigu pri la malsameco de la moroj. Esprimu tute sincere vian opinion!

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

OFICIALA JARLIBRO DE LA ESPERANTO-MOVADO. — 1927, 15-a jaro. Eldono de Universala Esperanto-Asocio, 12 Boulevard du Théâtre, Genève. Formato: 12 × 16½ cm, pĝ. 480 + XXXII. Prezo: senpaga por UEA-anoj.

Jen modela Jarlibro! — Zorge kompilita, bone aranĝita kaj taŭga ilo por neŭtralaj esperantistoj. La enhavo konsistas ĉefe el Adresaro de la Delegitoj (254 pĝ.), el enciklopedio, informoj kaj reklamoj. Sed estas ankaŭ kelkaj tre legindaj artikoloj pri la esp. organizoj, iamaj pioniroj, literaturo, versfarado, kun citoj kaj eĉ bildoj de ĉefverkoj.

Ni ne povas kompreni kial la UEA-movado ne kreskas pli rapide. Kion ni diras? Ĝi malkreskas! Kaj la estraro, sur aldonita folio, alarme vokas al la membroj, ke ili realiĝu k. varbu, por ke ne pereu la asocio. Ni ne volas esplori ĉi tie pri la kialo de tia situacio... Ni nur diru nian sinceran bedaŭron, ke inter la burĝaj, aristokrataj eĉ princaj (oni memoru pri karlo de Svedio!) esp-istoj ne troviĝas sufiĉe da sindonemo kaj monoferemo por prosperigi la neŭtralan movadon. Ĉu do la laboristoj SAT-anoj monopoligis tiujn virtojn? Aŭ ĉu la plej inteligentaj burĝoj ekkomprenis, ke esp-o entenas en si ion revoluciigan, k. ke la franca eksministro Bérard estis tute prava k. klaskonscia, kiam li malpermesis la instruadon de esp-o en la lernejoj?... *E. L.*

KVARDEK JAROJ — kolekto da originalaj verketoj dediĉitaj al la 40-jara jubileo de e s p e r a n t o. Eldono de Sennacieca Asocio Tutmonda, Paris-Leipzig-Moskvo, Adm.: Leipzig O 27, Colmstr. 1, Germ. Formato: 15 × 22 cm., pĝ. 48. Prezo: 0.60 mk. g.

Tiu ĉi kolekto estas jam konata al la abonantoj de "S. R.". Ĝi enhavas tre bonstilajn kaj pensigajn *originalajn* artikolojn pri la intern. lingvo, pri la unuaj tagoj, pri la aŭtoro de esp-o kiel sennaciulo, pri la movado, el la nunaj tagoj (poeziaĵoj, fine pri esp-o kaj edukado, de niaj jam konataj K-doj Spiridoviĉ, Rublev, Ivn, Nekrasov, Demidjuk, Drezen, Boubou kaj Tomo.

Ni varme rekomendas la *aĉeton kaj disvastigon* de tiu libreto, eĉ kiel festdonacon, en ĉiujn rondojn kaj angulojn. ESP-O kaj SAT nur tiamaniere estas helpataj! *I. H. K.*

La Origino de la Religio, laŭ la faka literaturo originale verkis Jos. Schmidt. Eldono de Espero Katolika, 55, Rue Vaugirard, Paris. Formato: 11×18 cm., 32 pĝ. Prezo: 3 fr. fr.

La eldonejo mem de tiu broŝuro montras jam la enhavon, kies aŭtoro ne povas nei "supernaturan originon" de la religio. Kvar bildoj ilustras la tekston, kaj ĉe la fino estas donita klarigo de la uzitaj "sciencaj" esprimoj kaj montrita la uzita literaturo. *I. H. K.*

Popularaj Kantoj en Japanio. K. K. Serio, Vol. II, n-o 3, Kolekto unua. 1927. Kokusaigo-Kenkjû-ŝa. Formato: 12×17 cm., 18 pĝ. Prezo nemontrita.

Jen 9 ne ĉiam sukcese tradukitaj japanaj kantoj, kaj en la fino la itala originalo — kial?! — de la fama "La domna è mobile" jam esperantigita en la libreto.

Pri Landnomoj. — La sistemo de D-ro Zamenhof. Sama eldonejo kaj formato, 8 pĝ. Prezo nemontrita.

Tiu ĉi estas japana traduko de la konata samtitola verketo de Prof. Th. Cart, Prez. de la L. K. k. A. *I. H. K.*

Esperanto katalogo, Julio 1927, Rudolf Mosse, Esperanto-Fako, Berlin SW 19, Jerusalemer Str. 46—49, Germanio. Formato: 12×17 cm., pĝ. 32. Senpaga.

Venigu, foliumu kaj notu, ke la eldonaĵoj de SAT estas prisilentataj... *I. H. K.*

*

MEMORNOTO

Represis el "Sennaciulo":

The Labour Woman, London, sept. 1927: Mia vivo, de Maria Mikstätter. — *Bulletin de la F. E. O.,* Paris, sept. 1927: Praktika utiligo de esp-o k. a. — *Volksstimme,* Chemnitz, 24. 1. 27: El Kubo; 1. 2. 27: La stato de la junlaboristoj en Jugoslavio; El Hispanio; 2. 2. 27: Infan- kaj Virinlaboro en Nederlando; 3. 3. 27: Ekonomia Krizo en Francio; 8. 3. 27: La strikmovado en Ĉinio; 9. 6. 27: Senlaboreco en Belgio; 22. 7. 27: La elmigrado el Estonio; 28. 7. 27: Salajroj k. prezoj; 9., 10. 8. 27: Diversaj spritaĵoj, 12. 9. 27: Kiom oni perlaboras en Usono dum unu minuto; Kie la laboristoj havas siajn proprajn bankojn. — *Selbsthilfe,* Chemnitz, 25. 5. 27: Kreo de Kooperativa Kulturcentro en Parizo. — *Zvezda,* Perm, 17. 7. 27: Adiaŭa letero de Sacco-Vanzetti. — *Freidenker,* Lodz, n-o 13: Eksiĝoj ĉe eklezio k. salutletero al la SAT-kongreso.

Le Syndiqué du Centre, Bourges, 8. 27: Proleta Ŝtato honoras Esperanton. — *L'Effort,* Lyon, 1. 9. 27: Sanstato de germ. popolo, Religio en Germanio, Post okjara malliberecо. — *Le Cri Populaire de l'Oise,* Creil, 25. 9. 27: Post okjara mallibereco, Sanstato de germana popolo. — *Accion Social Obrera,* San Feliu de Guixols, 6. 8. 27: Anarkista movado en Ĉinio (ni ree atentigas, ke *necesas mencii la devenon!*). — *Strahdneeku Awise,* Leepajâ, 16. 9. 27: Sana stato de germ. popolo. — *Folkets Dagblad Politiken,* Lördagen, 17. 9. 27: Infaneco de Lenin.

Enhavis notojn pri SAT:

The Daily Herald, London, 16. 9. 27. — *Stop Assistant,* 3. 9. 27. — *Sunday Worker,* 4. 9. 27. — *L'Avant-Garde,* Tours, 17. 9. 27. — *Revista Popular,* Córdoba, 15. 9. 27. — *Volksstimme,* Chemnitz (pri la VII-a). — *Vossische Zeitung,* Berlin, k. *Berliner Tageblatt,* 14. 8. 27 (raporto pri la VII-a, speciale substrekinte, ke sovetiaj delegitoj ne estis allasitaj).

Edinstvo, Sofia, 21. 9. 27: Internacia Kongreso de la laboristoj-esperantistoj (pri la SAT-kongreso, malgraŭ la severa cenzuro!). —*Droit du peuple et Travail,* Lausanne, 21. 9. 27. — *Accion Social Obrera,* San Feliu de Guixols, 10. 9. 27. — *Le Semeur,* Caen, 7. 9. 27 (ĉiuj pri la VII-a kongreso de SAT).

Tradukis el esperantaj leteroj:

L'Effort, Lyon, 15. 9. 27. (diversaĵoj). — *Sächsische Arbeiter-Zeitung,* Leipzig, 17. 9. 27. — *Zvezda,* Perm, 28. 6. 27, 1. 7. 27. *Wolnomysliciel,* Lublin, J. I, n-o 1.

Enhavis priesperantajn artikolojn:

Sächsische Arbeiter-Zeitung, Leipzig, 15. 9. 27 (40 jarojn esperanto). — *Zvezda,* Perm, 24. 6. 27 (La intern. lingvo je servo de l' Proletaro). *The Wheatscheaf,* (urbo?), aŭg. 27. — *Die Rote Front,* Berlin, 15. 9. 27. — *Sächsische Arbeiter-Zeitung,* Leipzig, 20. 9. 27. — Atputai, n-o 37 de 1927.

Enmetis enesperantajn artikolojn:

The Labour Woman, London, sept. 1927. — *Suomen Sosialdemokraatti,* Helsinki, n-oj 178, 179 de 1927. — *El Heraldo Naturista,* Meksiko, n-o 11 de 1927. *Munkáskultura,* Budapest, okt. 27.

Represis diversajn informojn:

Le Cri Populaire de l'Oise, 11. 9. 27, 18. 9. 27, 25.9. 27. — *Le Syndiqué du Centre,* 8.27. — *L'Emancipateur,* 18. 9. 27 (foton). — *Le Populaire,* Paris, 29. 8. 27, 5. 9. 27. — *Lyon Républicain,* 20., 23., 24., 26. 9. 27. — *Le Progrès,* Lyon, 23., 24. 9. 27. — *Strahdneeku Awise,* Leepajâ, 17. 9. 27.

✯ DIVERSAĴOJ ✯

Jus nia *Blankrusia* registaro enprogramigis solenan renkonton de "12 esperantistoj el 12 landoj", vizitontaj 10-jaran datrevenon de oktobra revolucio.

Tio por ni estas neatendita kaj gravega sukceso.

Klopodu do efektivigi tiun "ekspedicion". Kaj memorigu al delegitoj, ke ili dum vojaĝo *tute forgesu* siajn naciajn lingvojn, eĉ se iu turnos sin al ili en ilia nacia lingvo.

*

Ĉu vi korespondas kun Sovetianoj?

Jes? Do ne forgesu peri al viaj korespondantoj salutojn pro la X-jaro de l' "Oktobra" Revolucio!!!

Peru preferinde ne individuecajn salutojn, sed salutojn de prolet. asocioj de via loko aŭ regiono!

Sendu la salutojn meze de oktobro.

Viaj sovetiaj korespondantoj scios eluzi la sendotaĵojn en la gazetaro.

*

AL GEK-DOJ DE ĈIUJ LANDOJ!

Por havigi al nia ekspozicio "Radio-Esperanto" okazonta la 18.—24. novembro plenan sukceson, ni petas la Gek-dojn sendi nur unufoje L. Pl, aŭ ekspozicimaterialon al jena adreso: *Laborista Esperanto-Grupo Mannheim, Christian März,* Jungbuschstr. 25.

Certa la respondo!

REĜUSTIGO. En n-o 156 bedaŭrinde enŝoviĝis kelkaj eraroj. Korektu la pli gravajn: pĝ. 3, kol. I, linio 13: mankas *Nl* antaŭ *ĉefe;* kol. II, lin. 3: anst. komisiono, legu *maklera pago;* pĝ. 4, kol. I, lin. 20 de malsupre: Tiujn ĉi maloportunajn domegojn; kol. III, lin. 30 de mals.: anst. kies, legu *kiuj;* pĝ. 5, kol. III, lin. 4: sudokcidente. — *Red.*

* * *

Ni ricevis jenan leteron:

"El la oficiala raporto oni povas konkludi, ke mi estas aprobinta la agon de la kongreskomitato rilate al la forpreno de la TLES-organo 'Libera Laboristo'. Tial mi deklaras, ke mi ne aprobas la agon de la Kongresorganiza-komitato. K. O. K. agis same kondamninde kiel la burĝoj en Helsingfors. SAT-anoj estu toleremaj!"

"INO", *Ernst Liebetrau.*

Esperanto-Servo de SAT

Atentu! Atentu!

Ĉar la centra gvidanto de Esperanto-Servo la 10-an de oktobro por 3 semajnoj iros resanigejon, dum tiu tempo ne estos ekspedata materialo de Esperanto-Servo. Do dum tiu tempo ne sendu urĝajn aferojn al centrejo. Reveninte el resanigejo, estu en centrejo speciale nur raportoj uzendaj por sendaĵo, kiu estos ekspedata la 1-an de novembro. De tiu tempo la centrejo ankaŭ intencas dissendi la gazetservan materialon ĉiusemajne (ĉiam marde), parte kun la raportoj oficialaj de "Socialista Sportinternacio Laborista" (LSI.).

Refoje mi atentigu ĉiujn Gek-dojn, ke bedaŭrinde la centra gvidanto de Esperanto-Servo ne povas plenumi specialajn dezirojn de K-doj rilate korespondadon ktp. Imagu kiom da laboro estas farenda post la pan-akira laboro. Do evitu laŭeble, ŝarĝi nin per aliaj ol gazetservaj aferoj, plenumeblaj ankaŭ de aliaj K-doj. Ni estas ĉiam helpemaj, sed nur kiom niaj fortoj permesas.

Esperanto-Servo ĝis nun trovis reprezentantojn en jenaj landoj: Sud-Afriko (1), Alĝerio (1), Anglio (3), Argentino (2), Aŭstrio (1), Belgio (1), Brazilio (1), Bulgario (2), Ĉeĥoslovakio (1), Ĉinio (2), Danio (1), Estonio (1), Finnlando (1), Francio (1), Germanio (2), Hispanio (1), Hungario (1), Japanio (1), Jugoslavio (1), Kanado (2), Latvio (1), Litovio (1), Nederlando (2), Norvegio (1), Polio (2), Portugalio (1), Sovet-Unio (44), Svedio (2), Svisio (1), Usono (2). *Kie restas la aliaj landoj?* Kie estas cititaj 2—3 K-doj, ili parte nur estas raportantoj. Sed ofte ni nur notas ilin kiel raportantoj, sed raportoj ne alvenas. Ni do petas pli aktivan subtenon! Pro la multaj gazetservantoj en Sovetio la Gek-doj jam estas informitaj per artikoloj en la Jarlibro k. "S-ulo" aperintaj. Ni jam estas atentitaj de gravaj organizoj, sed ni pli sukcesos, kiam en ĉiuj landoj estas reprezentantoj de nia "Esperanto-Servo".

Centrejo de E.-S., Gerberstr. 24
Leipzig C 1 (Germanio).

K * O * R * E * S * P * O * N * D * A * D * O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, k. ĉ. l. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Ĉeĥoslovakio.

K-do *K. Vanous, Luzè,* dez. interŝ. PM, precipe kun Sovetio.

Finnlando.

K-do *Kalle O. Lehtinen, Lauttakylä Laimankylä,* dez. koresp. pri lab. vivo k. ĉ. l., precipe kun Svedio. Resp. garantiata.

Francio.

K-do *J. Coignard* (26 j. lignajisto), 27, Rue de Montreuil, Versailles (S. et O.), dez. koresp. kun K-doj, laborantaj en flugmaŝina industrio, precipe el Sovetio. Nepre resp.

K-do *Jules Kobler,* Dielengasse, 12, *Strasbourg,* dez. interŝ. PM nur kun Eŭropo.

Germanio.

K-do *Paul Hoyer, Neukirchen i. Erzgeb.,* interŝ. PM k. ĉ. l. Resp. garantiata.

— Junsocialisto dez. koresp. kun eksterl. geanoj de la junularmovado. Nur seriozaj k. antaŭenemaj Gek-doj skribu al: K-do *Adolf Ilgner,* Lindenstr. 31, *Lünen i. W.*

K-dino *Freja Dietrich,* Roonstr. 1, III., *Chemnitz,* dez. korespondadon. Resp. garantiata.

K-do *Kurt Klingner,* Annaberger Str. 55, *Chemnitz,* dez. korespondadon. Resp. garantiata.

Adresŝanĝo: K-do *Otto Elze,* Kl. Ulrichstrasse 18-a H. I., *Halle a. S.* (stratŝanĝo), k. nomŝanĝo pro edziniĝo: K-dino *Gretel Elze* (antaŭe Lehmann), adreso kiel supre.

K-do *Ernst Winkelmann, Alt-Brand, Nr. 9, b. Zwickau i. S.,* dez. koresp. pri div. temoj k. ĉ. l., L, PK, PI, bfl.

K-do *Martin Riedel,* Adolfstr. 7, *Zwickau i. S.,* dez. koresp. k. ĉ. l. pri div. temoj, L, PK, PI, bfl.

— Nova esp. grupo dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l., L, PI, PM, bfl. Certe resp. Adr.: "LEA"-Grupo, *Seifersdorf Post Ursprung i. S.,* K-do *Richard Wandslebe.*

K-do *M. Paul,* Markt, 209, *Strehla a. d. Elbe,* dez. interŝ. PI, PM, L, k. ĉ. l. Resp. garantiata.

Hispanio.

K-do *J. Miro,* str. Colon, 22, *Palma de Mallorca,* interŝ. PM k. ĉ. l., kiel ankaŭ PI, bfl. de nia belega insulo.

Latvio.

K-dino *Alvine Erlich,* Vidzemes ŝoseja 46, lĝ. 18, *Riga,* dez. koresp. k. ĉ. l. prefere per PI. Resp. garantiata.

K-do *Ed. Rek, Kr. Barona* str. 109, lĝ. 25 dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. L, PI.

Sovetio.

— Ni serĉas seriozan, gajan k. daŭran koresp-adon pri div. temoj k. ĉ. l., resp. garantiata. Skribu al adr.: *Dnepropetrovsk,* Esperanto-Komitato de SEU (Por Labesko), Prosp. K. Markso, 98, loĝ. 12.

K-do *Nikolao Muĥa,* Bolŝaja, 18, *Minusinsk* (Sibirio), dez. koresp. pri politik. temoj kun Hispanio, Portugalio, Italio, Nederlando k. Usono.

K-do *Valentin P. Pustinnikov, Mariinsk,* Tomska okruga (Sibirio), dez. koresp. pri div. temoj (lab. vivo, precipe poŝt-telegraf-telefonaj laboristoj, esp. movado ktp.), interŝ. esp-aĵo, PI, PK, PM, gaz., jurn. artikolojn por presigi ilin. Resp. garantiata.

K-do *Fedor C. Pjerŝin, Mariinsk,* Tomska okruga (Sibirio), dez. interŝ. PI, PK, k. koresp. pri politiko.

Adresŝanĝo: K-do *S. N. Suetin* (instruisto), Pedteĥnikum, *Poĉinki,* Lukojanov. d. Nijegorodsk. gub., (antaŭe en Talickoe), dez. koresp. pri div. seriozaj temoj, precipe pri pedagog. k. soc. demandoj k. ĉ. l., L, interesiĝas pri artaj PI.

— *Urĝa sciigo por seriozuloj!* Precizajn statistikajn raportojn pri ĉ. problemoj en USSR povas ric. ĉ. interesemulo. Skribu multnombre! Resp. garantiaat. Adr.: K-do *A. Jadlovker,* Kazakstan, *Turtkul.*

— Jenajn K-doj en *Mariinsk,* Tomska okruga (Sibirio), dez. koresp. kun alilandaj geesp-istoj pri ĉ. temoj k. interŝ. PK, PI, PM, gazet. ktp.:

Josif S. Komarov.
K. I. Andrjuŝkeviĉ.
N. F. Kjemjejŭk.
V. F. Korneckij.
N. V. Bikov.
F. Jermakov.
V. I. Tiĥonov.
P. A. Kostin.

K-do *V. Djatlov,* (fervojisto) str. Krasnoj Armii, 34, *Kursk,* petas la fervojistojn de l' tutmondo skribi pri sia vivo; nepre resp.

K-do *Johano Ŝibaev,* Avraamievskaja, 29/12. *Smolensk,* dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. L, PK, PI.

K-do *Romano Nikolskij,* Poŝtkesto, Nr. 72, *Smolensk,* dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l., L, PK, PI.

ATENTU!

La Prolet-Esperanto-Grupo okazigos la 8. novembro 1927 gazet-, pk- kaj letervesperon. K-doj el ĉiuj landoj skribu multnombre! Ĉiu sendaĵo estas respondota. Ili servos kiel ekspozicimaterialo.

Adr.: *Prolet. Esperanto-Grupo por Hamburg-Altona,*
Im Haag, 5, *Altona* (Germ.).

ENHAVO:

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)